

פרשת קרח

"חַכְמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה"

כתוב במשלי (פרק יד, א) "חַכְמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה" פירש רש"י החכמות שבנשים בונות את בתיהם שמתקיימות על ידיהן בתיהם, כמו אשתו של און בן פלת כמו שמסופר במסכת סוהדרין דף קי. אמר רב און בן פלת אשתו הצילתו, אָמְרָה לבעלה מה אתה מרוויח מהמחלוקת בזה שהצטרפת לקורח הלא בכל מצב לא תקבל שום תוספת תפקיד, אם כן למה לחלוק על משה רבנו אם קורח יהיה כהן גדול או אהרון כהן גדול לך לא ישנה כלום, השיב לה און בן פלת שנשבע להיות איתם ביחד, אמרה לו אשתו אני יודעת שכל העדה כולם קדושים וכתוב: **יְכַל הַעֲדָה פְּלִים קְדוֹשִׁים**, ולכן לא ירצו לראות את שערות ראשי מה עשתה השקתה את בעלה יין חזק ונרדם וישבה בכניסה לבית עם שיער סתור ללא כסוי ראש וכל מי שראה אותה כך לא נכנס לבית ובין כך נבלעו כולם באדמה [רואים שבזמן משה רבנו לא היו נשים לבושות פאה שאם כן מדוע לא נכנסו אולי זה פאה] רואים את חוכמתה של אשתו של און בן פלת שכביכול עשתה מעשה איסור אבל בכך הצילה את בעלה מאובדן של עולם הזה ועולם הבא

המשך הפסוק לעיל "ואולת בידיה תרהסנו". מסביר רש"י ואולת - ואשה שוטה: בידיה תהרסנו. תהרס ביתה וזוהי אשתו של קרח:

ולעומת אשתו של און בן פלת שהצילה את בעלה מסופר במדרש שאשת קרח חזיקה יד בעלה במחלוקת, אמרה לו 'תראה מה עשה משה. הוא המלך, לאחיו נתן להיות הכהן הגדול, את בני אחיו הפך לסגני כהנים, ואם יש תרומה - אמר שזה חטון, הביכורים לכהן וכו'. ומעשר ראשון שלוקחים אתם הלוויים, אמר שאחד מעשרה יהיה לכהנים. וטלטל אתכם, והרים והניף אתכם, ועוד גזז לכם את כל השערותי ונשאתם ללא שערות וקן וראש (שנאמר "והעבירו תער על כל בשרם").

אמר לה קרח: 'והרי משה גם עשה כך וגזז את כל שערותי. אמרה: 'כיוון שהוא הגדול, אמר תמות נפשי עם פלישתים, ועוד אמר לכם לעשות ציצית תכלת. ואם ציצית כל כך חשובה, תיקח גלימה שכולה תכלת, תיתן לכל 250 האנשים, ותבואו למשה'. וכן עשו. שאל קרח את משה: 'טליתות הללו פטורין מציצית או חייבין?'. אמר לו משה 'חייבין'. אמר לו קרח 'ארבע חטוין לי תכלת פטורין. כאן, שכל הטלית תכלת, לא כל שכן?'. וכן שאל קרח 'בית שהוא מלא ספרי תורה - חייב במזוזה או פטור?'. אמר לו משה 'חייב'. אמר קרח 'כל התורה כולה, 275 פרשיות, אין פטורין את הבית, ושתי פרשיות שבמזוזה פטורות את הבית? אין אתה מצווה עלינו אלא מלבדך.'

אנו רואים בפרשה את ההבדל בין שתי הנשים אשתו של און בן פלת הצילה את בעלה לעומתה אשתו של קורח וגם היא יחד עמו נבלעו חיים וזהו שמובא במדרש רבא בראשית (פרשה ז, ז)

מַעֲשֵׂה בְחָסִיד אֶחָד שֶׁהָיָה נָשׂוּי לְחִסְיָהּ אֶחָת וְלֹא הָעִמְדוּ בָנָיִם זֶה מִזֶּה, עִמְדוּ וְגִרְשׁוּ זֶה אֶת זֶה, הִלְךְ זֶה וְנָשָׂא רִשְׁעָה אֶחָת וְעִשְׂתָּהּ אוֹתוֹ רִשְׁעָה, הִלְכָה זֹאת וְנָשָׂאת לְרִשְׁעָה אֶחָד וְעִשְׂתָּהּ אוֹתוֹ צְדִיק, הָיָה שֶׁהִכֵּל מִן הָאִשָּׁה.

מביא בספר פרי חנו אשתו של אחאב איזבל הרשעית אשר הסיתה ושידלה אותו להרוג את נבות הזירעאלי על לא עול בכפיו, ומשום כך אמר לו אליהו הנביא בשם השם שיענש עונש חמור על כך ואומר הפסוק מדוע זה קרה משום "אֲשֶׁר הִסְתָּה אוֹתוֹ אִיזָבֵל אִשְׁתּוֹ". ושמע לה אחאב וכן יהורם מלך יהודה נקרא רע בעיני ה' בגלל אשתו שהיתה בת אחאב אל על פי שאביו יהושפט היה צדיק.

לעומתן נשים צדקניות דרש רב עזריא (סוטה יא:): בשכר נשים צדקניות שהיו באותו הדור נגאלו ישראל ממצרים. ובזכותם עתידים להיגאל

וכן הגמי' (ברכות יז). גדולה הבטחה שהבטיחון הקב"ה לנשים יותר מן האנשים שנאמר נשים שאננות וכו' אמר רב לר' חייא נשים במה זוכות לעולם הבא? הרי זה פטורות מתלמוד תורה והרבה מצוות עשה, ענה לו זכותם בזה ששולחות את בניהם לתלמוד תורה ושולחות את בעליהן ללמוד תורה וממתנות להם. וכן אמר ר' יצחק (כתובות סב.) על הפסוק (תהלים קכז, ב) "כִּן יִתֵּן לְיָדוֹ שֶׁנָּא." (פרש"י, ממתנות לבעליהן שהם בבית רבם ושונים פירקם) אלו נשותיהם של תלמידי חכמים שמנדידות שינה בעולם הזה וזוכות לחיי העולם הבא, ע"כ.

וכן אמר ר' יצחק (כתובות סב.) על הפסוק (תהלים קכז, ב) "כִּן יִתֵּן לְיָדוֹ שֶׁנָּא." (פרש"י, ממתנות לבעליהן שהם בבית רבם ושונים פירקם) אלו נשותיהם של תלמידי חכמים שמנדידות שינה בעולם הזה וזוכות לחיי העולם הבא, ע"כ. צריכים ללמוד מרחל אשתו של ר' עקיבא מסופר במסכת כתובות סז: שהיתה מוכרת את שערות ראשה ונותנת לו את הכסף כדי שיעסקו בתורה, וכך זה התחיל: רבי עקיבא היה רועה צאן אצל כלבא שבוע.

ראתה בת כלבא שבוע (רחל) שרבי עקיבא צנוע ובעל מידות טובות אמרה לו: אם אשתך לך תלך ללמוד תורה? אמר לה כן, ונישאה לו בצנעה, ובחורף היו ישנים בין התבן, כאשר שמע אביה שהתחתנה איתו, הוציאה מביתה ונדר שלא תהנה מנכסיו ישב ר' עקיבא בישיבה שנים עשר שנים ולמד תורה, ואח"כ כשבא לביתו הביא עמו שנים עשר אלף תלמידים,

וכאשר הגיע לביתו שמע ר' עקיבא לזקן אחד שהיה אומר לה עד מתי את מתנהגת כאלמנה חיה? ללא בעל אמרה לו: אם שומע לי בעל לימד עוד שנים עשר שנים אחרות, אמר ר' עקיבא אם כן אשתי מרשה לי אלך ואלמד עוד שנים עשר שנים אחרות בישיבה, ואח"כ לביתו הביא, עמו ארבע ועשרים אלף תלמידים, שמעה אשתו ויצאה לקראתו, אמרו השכנות אליה שאלי לך בגדים נאים, אמרה להם: הוא יודע בעוני שאין לי מה ללבוש וכשבאה אליו נפלה על פניו והיתה מנשקת אותו על רגליו, וראו זאת תלמידיו ודחפו אותה ממנו שלא ידעו ובעיניהם נוראה כשהיא בת עשרים כל זה למען התורה אם כן בדין מגיע לאשת רבי עקיבא וכן בתו של ר' עקיבא עשתה כן לבן עזאי, (כתובות סב: (נדרים ג.))

לכן אישה ששולחת את בעלה לשיעור תורה, לכולל תשמוע על כך מאד ותשתדל מאד לא להפריע לבעלה בזמן לימודו כיון שחולקת עימו חצי חצי בשכר לימוד התורה עם בעלה **כדברי במסכת סוטה "פלא בהדן"**.

עד כמה אשה יכולה לכוון את בעלה ולבסוף רק להרוויח מזה **מסופר (בני בנימין) על אחד מגדולי הדור** שאמר לאשתו לפני מיתתו. כאשר ביקשה ממנו שיתן לה חלק בעולם הבא בתורתו ובמצוותיו, השיב לה מה לך לבקשני בעניין חלק? מה שיהיה לי גם לך יהיה. כיוון שאת עזרת לי בעבודת השם. וכמו בעולם הזה אם חיו לי לא יהיה גם לך לא יהיה כי כשהבעל עני ממילא גם אשתו ענייה!! וכשהבעל הוא עשיר גם אשתו עשירה.

התלמוד ירושלמי (הוריות פי"ג ה"ד) **מביא מעשה באישה השיאה להעלה** לתת צדקה במסירות ולבסוף מכך התעשרו, מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי עקיבא שהלכו לחולות אנטוכיא (שם של מקום) לגבות צדקה לחכמים, היה שם אחד ששמו אבא יהודה שהיה תורם בעין יפה, אך עכשיו ירד מנכסיו, כיון שראה את החכמים הלך לביתו ופניו חולניות, אמרה לו אשתו מפני מה פניך חולניות? אמר לה: רבותינו כאן ואיני יודע מה אעשה, אשתו שהיתה צדקת ממנו, אמרה לו: נשתיירה לך שדה אחת, לך ומכור ותן להם חצייה, הלך ועשה כן, ידעו החכמים את מצבו התפללו עליו ואמרו לו: שהקב"ה ימלא חסרונותיך, וכשהלכו להם ירד לחרוש בחצי שדהו, ובשעת חרישה נבקעה הארץ ושקעה פרתו ונשברה רגלה, ירד להעלות את הפרה, והאיר הקב"ה עיניו ומצא מטמון, אמר לטובתי נשברה רגל פרתך, כשחזרו רבותינו לאחר זמן, שאלו עליו את אנשי המקום, מה אבא יהודה עשה? אמרו להם אבא יהודה נתעשר עושר גדול, ומי הוא זה שיכול להקביל את פניו מחמת כבוד עושרו, כששמע אבא יהודה שבאו חכמים יצא לקראתם ואמר להם: עשתה תפילתכם פרות ופרי פרות.

וכן בימי מתיתיהו מסופר כשעמדה מלכות יוון הרשעה על ישראל להשיכם תורת ה' ולהעבירם מחוקי רצונך מי שדחף למרד אלו הנשים ומי שסייע מאד זוהי יהודית. חלק מהצלחת הבית שהאישה לא תצא מביתה אלא לצורך גדול.

כתב בספר בראשית חכמה (פד"א ש"ד) מדוע נצטווה משה רבנו לדבר עם הנשים תחלה מפני שהן שולחות בניהן לבית הספר ומשימות עיניהם עליהם שיעסקו תורה, ומרחמות עליהם בבואם מבית הספר, ומושכות ליבם בדברים טובים, ושומרות אותם שלא יתבטלו מן התורה, ומלמדות אותם יראת חטא בילדותם, ונמצאו הנשים צדקניות סיבה לתורה וליראה, וכאשר יבואו בעליהן ממלאכתן והם יגיעים ועיפיים יזכירום לקבוע עתים לתורה ולתת צדקה, ותהיה זריזה להיות שלום בינה ובין בעלה ותהיה לו ורצויה, ותהיה זריזה להתפלל ערב ובקר וצהרים ובסוף התפלה תכווין לבה בתחנונים לפני הקב"ה על בניה ונשותיה שהיו יראי שמים ועוסקי בתורה ובמצוות.

הגאון שר התורה הרב חיים קניבסקי לא להערב במחלוקת

אמר לי הגאון רבי יצחק שאול קניבסקי שליט"א: "אני מתבונן על אבי מורי זצוק"ל, כל ימי חייו שהיה בריא עמו"ש, בורח ומתרחק שלא תהיה שום מתיחות עם אף אחד ושלא תהיה שום מריבה עם אף אחד. תמיד דואג רבינו שליט"א גם אם מתעורר משהו הכי קטן, מיד להשתיק את הכל". תמיד כשנכנסים לומר לרבינו שליט"א דבר מה וגם כאשר הרבנית ע"ה הייתה שואלת על דברים מסוימים של ויכוחים מה לעשות, רבינו שליט"א כסדר תמיד משתיק ואומר: "לא להתערב", ומיד מסדר הכל שלא יהיה שום רושם של מתיחות או מריבה חלילה. "רק לשתוק!". לפני עשרות רבות של שנים הייתה איזו רגישות בנושא מסוים שנגע לכבוד התורה. יהודי נכבד ונמרץ הגיע לרבינו שליט"א והפציר: "רבינו יתן לי רשות, אני יכול לטפל בזה ביד קשה וכל הסיפור מיד יסתיים". רבינו שליט"א הזדעק: "חלילה וחס! חלילה וחס! אתה לא תעשה מריבות בינינו, אתה לא תעשה שום דבר, רק לשתוק! רק לשתוק!... אירע סיפור עם תלמיד חכם שהיה בקשר טוב מאוד עם רבינו שליט"א ורבינו שליט"א שמע ממנו מילת זלזול רח"ל על קדוש ישראל מרן הגרא"מ שך זצוק"ל. רבינו שליט"א לא יכל לעצור בעד נפשו, לקח פתק וכתב: "לכבוד פלוגי, חששתי להגמרא בבבא מציעא פ"ד ע"ב כמה חמור מי שישמע זלזול בת"ח ואינו מוחה, והיות ואנחנו כבר מכירים את הרב שך מבחרותנו בישיבה בלומז'א שכל מעשיו לשם שמים, לכן ראיתי חובה להעיר על כך". [דרשו]

בורח מן הכבוד עוד סיפר לי רבי יצחק שאול שליט"א: אין לך מושג כמה אבא אינו עושה עסק מעצמו כל חייו. במשך שנים, אי אפשר לפרט, היו כל מיני דברים, מעולם לא שמענו ממנו כלום, אם נפגע ממישהו או כל דבר אחר, מעולם לא דיבר מילה, מעולם לא הראה שנעלב או נפגע ממישהו. כמוכן, אוי ואבוי אם היה מבלה שמישהו עושה 'עסק' סביבו, כל דבר היה משתיק ולא עושה עסק משום דבר.

שווייג שווייג שווייג! לשתוק לשתוק לשתוק

באחת השנים כשהייתי אצל רבינו הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל, נכנס יהודי ת"ח לשכנעו עד כמה חשוב לפרסם איזה דבר שיכול מאוד מאוד להועיל לכבוד התורה בכללות ולרבינו הגרא"ל בפרט, בנושא ציבורי מסוים. הלה הפציר ברבינו שוב ושוב וניסה כיוונים מכיוונים שונים. לאחר שרבינו התנגד לכך מספר פעמים, הרים לפתע את קולו ממרום גילו המופלג וזעק: "שווייג שווייג שווייג!" (לשתוק, לשתוק, לשתוק! לשתוק! לשתוק!)

רמז נפלא באותיות "מחלוקת"

כתב השל"ה הקדוש: ושמעתי משארי, הגאון המופלג כבוד מורנו הרב רבי פנחס סג"ל זכרונו לברכה, כי דבר זה רמז באותיות של תיבת מחלוקת. כיצד? מ יש לה רק פתיחה קטנה מלמטה, כך הוא רמז לתחילת המחלוקת שמתחלת בקטן בתחילתה. אחר כך מתרחב ונעשה פתח פתוח כמו ח, אחר כך מתלהב עד אש המחלוקת עד למעלה, זהו אות ל מגדל הפורח, אחר כך יורד למטה עד התהום זהו אות ק, הרי הוא ברום רקיע ובעמקא דארעא, אחר כך נמשך משך זמן גדול ויש לו מעמד, וזהו צורת ת, יש לה שני רגלים, ואות ו המפסיק, זה משענת המטה אשר בידו להחזיק המחלוקת, אבל זה המטה מתהפך לנחש. על כן, מי שמצפה להיות זוהר לראות פני שכינה, ירוץ מזוהמת הנחש וירחק ממחלוקת אפילו ממעוט קמא. ומה לי להאריך בגנות המחלוקת, כי כל הספרים מלאים מזה.

סיפר רבי צמח שלומוביץ, שבעיר אחת מערי ליטא, פרצה פעם מחלוקת גדולה שהיתה נטושה זמן רב, עד שבגר צד אחד והמחלוקת שככה. לאחר זמן הגיע ת"ח אחד לעיר והצטרף לצד החלש, וע"י זה שוב התעוררה המחלוקת בכל עוזה והגיעה השמועה הזו להגה"צ רבי ישראל סלנטר זצ"ל.

אמר על כך רבי ישראל: יש והיצר הרע מגדל יהודי ומפסל אותו בשבעים שנה של לימוד התורה הקדושה, הכל כדי שיוכל להצית מחלוקת, שכן בהיותו תלמיד-חכם - כולם ישמעו לו ויסיחפו במחלוקת. והוסיף ע"ז ר' צמח, בשם רבי שמחה זיסל מקלם, שזהו מה שהז"ל סיפרו על יוחנן כהן גדול ששמונים שנה שימש בכהונה גדולה ולבסוף נעשה צדוק, היינו שמונים שנה אלה היו כדי שיוכל להיות אחי"כ צדוק, והוא שצמח דוד המלך (תהלים, לב): "אצה רשע לצדיק ומבקש להמיתו", שהיצר הרע אורב וצופה לצדיק שנים ארוכות כדי שיוכל להמיתו. וכבר ידוע המעשה שהיה באחד שקראו לו "דוד שותק", שהחזוה מלובלין ז"ע אמר עליו, כי היצר הרע שמר אותו אפילו מאבק לשון-הרע, כדי שיאמינו ללשון-הרע שיאמרו פעם. ("ישאל אביך ויגדך")

מעשה באחד שאמר אני רוצה לשבת אצל הארון שתהא תפלת ייתר נשמעת, א"ל החכם הרי כתיב (משלי כו ה) אל תתהדר לפני מלך במקום גדולים אל תעמוד, כי טוב אמר לך עלה הנה מהשפילך לפני נדיב, וסמוך ל"י (שם שם ח) אל תצא לריב מהר, וכשתשב אצל הארון יתקוטטו עמך היושבים, ומוטב לך לשבת ברחוק, כדי שלא תהא מריבה, ויותר תהא תפלתך נשמעת כשלא תגרום מחלוקת בבית הכנסת. ולא שמע לעצתו, ונגזר שנתלגלג הדבר שישב באבילות, ולא ישב מעולם יש. לכך טוב לאדם שישב ברחוק בלא מחלוקת, ולא יגרום מחלוקת: ספר חסידים סימן תשנט

רבי עבדאלה סומך -אחר שלושה חודשים נמצא גופו של

הגאון רבי עבדאלה (עובדיה) סומך ניספה במחלת הדבר שהשתוללה סביב בגדאד. בני הקהילה ביקשו לטמנו בבית הקברות העתיק שבעיר, אך המושל אסר על קבורתו משום שראה סכנה בקבורת מתי המגפה בעיר, ומפני כבודו של הצדיק הרישה לקבורו בסמוך לקבר הישוע הכהן הגדול שנמצא מעבר לנהר החידקל, חצר הקבר מקודשת הן ליהודים והן, להבדיל, למוסלמים, וכשפנו היהודים לקבור בה את הצדיק, הופיע מוכתר הכפר בראש אנשיו, גרשם מן החצר ונעל בפניהם את דלתותיה. בתיים התאספו המוני יהודים שבאו ללוויית הצדיק, הם עברו כבר את הגשר הנטוי על החידקל ובאו אל קבר הכהן הגדול, ומצאו את הדלתות נעולות. היהודים רגזו וזעמו, והמוכתר אף הוא כינס את האספסוף. הרחוקות התלהטו והמתיחות בין המחנות הגיעה לשיאה, ובינתיים טיפסו מספר תלמידים זה על כתף זה, עברו את החומה הגבוהה וקפצו אל החצר פנימה, ופתחו לפני המטה את שער החצר, והצדיק נטמן ליד הכהן הגדול. המוכתר לא הבלוג על מפלתו, הוא התלונן בפני מושל הארץ על

היהודים שהמרו את פיו ולא נשמעו להוראות פלוגת הצבא המקומית, הכו ערבים ולעגו להם. המושל קצף על היהודים והורה לאסור את נכבדיהם, והתיר לפרוע בהם פרעות. היהודים שדמם הותר הצליחו להזעיק את אחיהם שבגולה בפריז ובלונדון, ומשם נשלחו מברקי מחאה לשולטן הטורקי, שעירק נמצאה תחת חסותו. השולטן הדיח את המושל המתנכל ומינה אחר במקומו, וליהודים היתה הרווחה. אך בכך לא תם הסיפור. הערבים התמרמרו על הצלת היהודים, והמושל החדש ראה צורך לפייסם. הוא ציווה להוציא את גופו הקדוש של רבי עבדאללה שקברו השני במחלוקת ולהעבירו לבית העלמין היהודי העתיק. היהודים הבינו למצוקתו של המושל והסכימו לעשות כן מחוסר ברירה. ב"י"ג בכסלו, כשלושה חודשים לאחר פטירתו, התקבצו כל יהודי בגדאד ובאו לחלוק לרבם כבוד בשנית. השלטונות שידעו כי באדמתה הלחה של בגדאד אין גופה שלא תרפא לאחר שלושה חודשים, נקטו בצעדי בטיחות מתאימים. הם הביאו רופאים ואמצעי חיטוי חריפים, והמושל בא בעצמו לפקח על העברת הגופה. הגולל הוסט והגופה נחשפה, ורבי עבדאללה סומך התגלה לעיני הרופאים שלם, כאילו זה עתה נפטר. אפילו בתכריכי לא דבק שמץ מן הבוץ הסמיך שסביבו, והם היו נקיים ובוהקים. למראה הפלא הזה ירד המושל מסוסו ופקד על כל מלווי לעשות כמיהו. "להלוייתו של איש קדוש כזה - הסביר - חייבים ללכת רגלי". הוא אסע ברגליו מן הרובע המערבי של העיר ועד לבית הקברות בצידה השני. דבר הפלא היה לשיחה בפי כל, ורבים מהשוטרים הערבים שהיו עדים לו התגירו. אחד מהם התגיר עם כל משפחתו, עלה לירושלים והתגורר בסמוך לשער שכם. זקני ירושלים זכו לשמוע מפיו פעמים אין ספור את הסיפור המובא כאן. (מורשת אבות)

התרפא בזכות שאפילו במיטת חוליו עסק בתורה

מעשה בבחור בן-תורה שחלה במחלה נדירה ביותר. הוא התחיל להתרחב ולהתנפח במקום לגדול לאורך, כרגיל אצל כל שאר אנשים. לקחו ואישפזו אותו בבית-חולים, אבל גם שם לא נמצאה רפואה למחלתו המשונה. חלפו ימים ונקפו חדשים רבים. הבחור שכב על מיטת-חוליו בבית-החולים, הבחורים מחבריו עשו עמו חסד, באו לסועדו בחוליו ולמדו עמו חברותות בקביעות. עברו כבר כעשר שנים, ועדיין הבחור נמצא במצבו הקשה, וחבריו החליטו כי צריך לעשות משהו כדי לשים קץ למצבו האנוש. נסעו, איפוא, אל החפץ-חיים, נכנסו אליו וסיפרו לו על המצב האומלל של חברים, שזה כבר כעשר שנים שהוא שוכב על ערש-דווי ואין תרופה למחלתו. שמע החפץ-חיים את דבריהם אבל הגיב על כך בקרירות. הבחורים לא נילאו, חזרו על הסיפור והטעימו, כי מדובר בבחור בן-תורה שלא הפסיק כל הזמן את משנתו, למרות מחלתו, כאשר שמע זאת החפץ-חיים, נענה מיד ואמר: הוא בן-תורה ועד עתה הוא ממשך בלימודיו, אם כן - הוא יהיה בריא. כאשר שבו הבחורים אל חברים החולה, כבר התחיל מצבו להשתפר, ומקץ תקופה לא ארוכה הוא חזר לגמרי לאינטנו.

תעשה שטיפת מעיים והאבן תצא מאלה

ליהודי בירושלים היו כאבים חזקים מאד ונכנס לבית החולים. אחרי הבדיקות הוחלט שיש לו אבן וצריך לנתוח ולהוציאה. כששמע הני"ל כך, קם והתלבש ונכנס אל הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל (בעל "אבן האזלי") וסיפר לו את כל הדברים כהווייתן. ענה לו רבי איסר זלמן, שלדעתו לא צריך לנתח, אלא שיעשו חוקן וזה יטוף את המעיים והאבן תצא. הלה חזר לבית החולים וניגש לפרופסור שהיה אמור לנתחו ואמר לו, ליייתי אצל רבי, ראש הישיבה הרב מלצר, ואמר שלא לנתחני אלא לעשות לי חוקן והמים ישטפו את האבן. הפרופסור וכל העומדים שם פרוצו בצחוק לשמע דברים אלו, והתחילו להסביר לו ולשכנעו שהעניין רציני עד מאד וחייבים לנתח, אולם מענה רך ישיב חמה, והלה הסביר להם שמאחר שיצא מפיו של הרב מלצר לא לנתח הרי אלו אצלו כדברי האורים, ואדרבה הניתוח יסכן אותו, ואם הם לא יעשו לו חוקן הוא הולך הביתה. כשראה הפרופסור שהיהודי הני"ל אומר זאת בתמימות, בבטחה ובכנות מלאה - שוכנע. הכניסו אותו לחדר ועשו לו חוקן, מה נורא וגדול היה קידוש השם שיצאה האבן עם המים מהמעיים לעיני העומדים שם... ותהום כל העיר והיה קידוש השם גדול.

הישועה הכיח גדולה היא להתפלל מקירות ליבו

פעם נכנסה לביתו נערה יהודיה וקראה בקול נפחד, שימחה לבוא אצל אביה, שהוא חולה אנוש. החל ד"ר גארדיה בהכנות ארוכות לקראת היציאה לדרך: הוציאה מן הארון חליפה מיוחדת וניקה אותה במברשת, אחר כך הבריש במתינות את כובעו וצחצח את נעליו. וכאשר ראתה הנערה, שהרופא משתהה לצאת לדרך, פכרה ידיה מרוב צער וייאוש וקראה בקול בוכים: ריבונו של עולם! אם הרופא אינו נחפו לבוא, הושיעה אתה לבדך לאבי! הרכיז עצמו ד"ר גארדיה לעבר הנערה הבוכיה ואמר: לכי לביתך, שכבר הוטב בעזרת ה' לאביך! הנערה מיהרה לבית אביה ומצאה, שאמנם חל מפנה לטובה במצבו, ולאחר זמן-מה הבריא אביה כליל ממחלתו הקשה. לימים נשאל ד"ר גארדיה, מדוע השתהה לבוא עם הנערה באותו בוקר, והלה השיב כדברים הבאים: "ישבאה אלי הנערה בקול בכי, הבנתי מיד שמצב אביה הוא מדרג הטבע לאחר ייאוש, ורק בכוח של בורא רפואות" להחיש לו ישועה ומרפא. שיתא אפוא מעשה כדי לשבור עוד יותר את לב הנערה, עד שתצחק ממעמקי הלב והנפש אל ה', ובכך תזכה להביא לאביה ישועה ממרום... (פרפראות לתורה, שמות)

הנר שהגיע בזכות בטחון בשם

מסופר על הרב הקדוש רבי יוסף יוזל הורביץ זצ"ל, ה"סבא מנוהבהרדוק", שהיה מפורסם לבעל מדרגה מופלאה בבטחונו בהשם יתברך. וכמופת לבטחונו שמר באוצרו במשך עשרות שנים נר אשר הזדמן לו במקרה מופלא. בימי שבתו בפרישות בעיר זושן, אזלו לו באחד הלילות כל נרותיו והוא נשאר בחושך. רבי יוזל לא התייאש. למרות השעה המאוחרת יצא באישון לילה אל היער לחפש אור, ונתקל בתאום באדם שבה כנגדו ונר בידו. האיש הלך נענה מיד לבקשתו ומסר לו את הנר. המקרה הזה שימש לרבי יוזל לאות עד כמה צריכה להגיע מידת בטחונו של האדם את שיירי אותו נר השאיר אצלו למשמרת במשך עשרות שנים. (תורת הפרשה). פעם בא יהודי לפני הגאון רבי מאיר שמחה זצ"ל עם הילדו והתייפח בבכי מר: רבינו, עזור לי! הילד נבהל מחמת אירוע מסוים ונכנס להלם, ומאז ניטל ממנו הדיבור ועשה כמו אילם, מיד אחז רבי מאיר שמחה בילד וצעק כלפיו: דבר! נפחד הילד מצעקת הרב והתחיל לדבר!...

[א] דעת השולחן ערוך שאין החזן מקרה את המילה "יברכך" בברכת כוהנים אלא הכוהנים מתחילים מעצמם ויש חולקים שכתוב "אמור להם" שחייב החזן להקריא את ברכת הכוהנים ועל פי הסוד חייב החזן לומר גם את המילה יברכך: [ה"ע- ראו להקריא גם את המילה "יברכך"]

[ב] אם אין כהנים או אין הזמן ראוי לניכ, אז השליח ציבור אומר ברכנו בברכה כו', ואין הציבור עונים אמר אנו, אלא אומרים כן יהיה רצון, אחר כל פסוק, וכתב בחסד לאברהם מנהג ותיקין לומר אחר פסוק א' כ"י" בזכות אברהם, ואחר פסוק ב' כ"י" בזכות יצחק, ואחר פסוק ג' כ"י" בזכות יעקב ובזכות משה ואהרן ויוסף ודוד:

[ג] כשאומר השליח ציבור "יברכך" יהיה לצד ההיכל, "וישמך" לצד ימין, "יאר ה' פניו" כלפי ההיכל, "אלך ויחונך" לצד שמאל כ"כ בחסד לאברהם, ובנו כתב שצריך לנהוג כך "יברכך" לצד ימין שלו, "יאר" לצד שמאל, "ישא" לצד פניו וכן המנהג ירושלים ת"ו וכן נוהגים בקהל חסידים בבית אל, והרב מני נוהג כחסד לאברהם וכתב שכן נוהגים החסידים בבית אל-ל וכף החיים פלאגי כתב שתיבת יברכך וכו' לצד ההיכל, וישמך לצד ימין, יאר לצד ההיכל, אלך ויחך לצד שמאל, ישא לנגד ההיכל, וקו האמצעי שהוא גופו: [ד] כהן שאין בו אחד מהדברים המעכבים ואינו עולה עלול ביטל מצוות עשה, וחשוב כעובר בשלשה עשה אם היה בבית הכנסת בשעה שקרא החזן כוהנים, או אם אמרו לו בפירוש לעלות או ליטול ידיו, וכל כהן המברך מתברך מפי עליון וראוי לעשות נשיאת כפים בכל יום, שמבואה שפע לעלונים ולתחתונים ויש בו סודות גדולים: [ה] הכוהנים עומדים לברך על האצטבה שלד ההיכל, והעומד בקרקע ההיכל, הרי זה משנה מדברי חז"ל: [ה"ע - בדיעבד אפשר לעמוד בקרקע ההיכל]

[ו] לא יעלו כהנים לדוכן במנעלים ואפילו העשויים מבגד: [בחוף לארץ העולים עם מנעליהם, יש להם על מה לסמוך בדוחק]

[ז] אף על פי שנטל ידיו בבוקר, חוזר ונוטל קודם ברכת כהנים נטילה גמורה עד הפרק שהוא חיבור היד והזרוע [ה"ע- גם בניכור ותשעה באב, ובמקום הצורך יכול לסמוך על הנטייה בבוקר גם בשאר ימים] והלוי נוטל ידיהם, וקודם יטול הלוי את ידיו, ואם אין לוי נוטל להם בכור מאם, ואם אין בכור יטלו בעצמם ולא על ידי ישראל, אם הלוי הוא תלמיד חכם אינו רשאי ליטול כהנים אפילו אם מקצתם תלמיד חכם ומקצתם עמי הארץ, וכל שכן אם כלה עמי הארץ וחיבת מיתה בידים שמים אם יטול להם, ואף שיש מתירין בזה שוא"ת עדיף, ואפילו אם אין שם לוי אלא הוא:

[ח] כהן צדיק, שאם ישמור ידיו משעת נטילתו שחרית שלא ליגע במקומות המכוסים בגופו, שאם נגע יש ספק שצריך לחזור ולברך כשנטל ידיו לברכת כהנים, ויש אומרים שצריך מים טהורים שלא נשתנו מברייתן וכח גברא כדן נטילת ידיים, ודע שצריך שיהיה תימן לנטילה ברכה, על כן יזהר היכא דאפשר שלא ישעה כדי הילוך כ"ב אמה בין נטילה לברכת כהנים:

[ט] שיתחיל שליח ציבור "רצה" כל כהן שבבית הכנסת יעקור ממקומו לעלות לדוכן, ואפילו עומד בהיכל יעקור רגליו ברצה, ואם לא עקר רגליו קודם שסיים שליח ציבור רצה לא יעלה לדוכן ואפילו אם עלה ירד, ועקירה מביתו כדי לבא לבית הכנסת לא חשיבה עקירה לענין ברכת כהנים, ולכן אם הגיע לבית הכנסת אחר שסיים שליח ציבור רצה לא יעלה לדוכן, רק אם היתה העקירה מביתו כדי לעלות לדוכן, אז יוכל לעלות אפילו אם הגיע לבית הכנסת אחר שסיים שליח ציבור רצה, וסיועו רצה הוא כשאמר המחזיר שכינתו לציון:

[י] אם ציבור המתפללים הם שמונה ישראלים ושלשה כהנים, שנים מהשלשה כהנים רוצים לצאת חוץ לבית הכנסת בזמן נשיאת כפיים ואם יצאו השנים לא ישרא בה"כ אלא תשעה, יצאו קודם שיתחיל שליח ציבור רצה, וישארו בחוף וכשיתחיל בברכת מודים יכנסו לבית הכנסת כדי להשלים המניין, ויעשה הכהן הנשאר בבית הכנסת שעקר רגליו ברצה נשיאת כפים לבדו, והשנים אין נושאים כפיהם כיון שנכנסו אחר ברכת מודים ולא עקרו רגליהם ברצה [ה"ע סובר שאינם צריכים לצאת]:

[יא] אם התחיל שליח ציבור תפלת החזרה בעשרה, ויצאו מהם קודם ברכת כהנים שלא נשאר עשרה, יאמר השליח ציבור אחד ואחד ברכנו בברכה המשולשת דברכה זו שייכה לתפלה וכיון דהתחיל בעשרה גומר הברכה

[יב] כשעוקר הכהן רגליו לישא כפיו יאמר ליקבה"ר וכו' הנה אנכי מוכן ומזומן לקיים מצוות עשה לברך את ישראל ברכת כהנים בנשיאת כפים, לעשות נחת רוח ליוצרינו ולהמשך שפע וברכה לכל העולמות וכו', וכשעומדים הכהנים על הדוכן לאחר שענו מודים דרבנן, אומרים ירמ"י אחד ואחד שתהיה ברכה זו שצויתנו לברך את עמך ישראל ברכה שלימה ולא יהיה בה מכשול ועון מעתה וע"ע, ומאריכין בתפילה זו עד שסיים השליח ציבור ולך נאה להודות, כדי שתהיה עניית אמרן של הקהל על שניהם:

[יג] נושאים כפים גם במקום שאין ספר תורה ובכל מקום שמתפללים וכשעולים לדוכן עומדים פניהם כלפי ההיכל, ואם הם שנים גדולים או יותר וקרא החזן כהנים, ואם כהן אחד אינו קורא לו אלא הוא לבדו מתחיל בברכה: [א.ה. כשיש רק כהן אחד יתחיל החזן יברכך גם לדעת מרן שהכוהנים מתחילים יברכך]

[יד] לדעת האר"י ז"ל יגביהו ידיהם למעלה מכתפיהם שיהיו ידיהם כנגד ראשם ממש ומגביהו יד הימנית קצת למעלה מהשמאלית, כדי להגביר מדת הרמים על מדת הדין, ופושטין ידיהם, וחולקין אצבעותיהם לעשות חמישה אצבעות, בין ב' אצבעות לשני אצבעות אצבעות אצבעות, ובין גודל לגודל ויהיה תוך כפיהם כנגד הארץ, ואחורי ידיהם כנגד השמים זוהי דעת מרן שצריך חמישה אצבעות, ולדעת הזוהר הקדוש מחברים בין שני הגודלים יש עושים כדעת מרן ויש כדעת

הזוהר [ה"ע - יש אומרים שגביהו ידיהם עד הכתפיים, והנוהגים כהאר"י ז"ל יש להם על מה לסמוך]:

[טו] כשמוזכרים השם בברכת כהנים יענו הציבור ברוך הוא וברוך שמו, וכן המנהג ואין לשנות, ואחר גמר כל פסוק עונים הציבור אמרן, ואין עונים אמרן עד שתכלה ברכה מפי הכהנים, אבל השליח ציבור אינו עונה אמרן אחר ברכה של כהנים, ואפילו אחר ברכת לברך את עמו ישראל באהבה לא יענה השליח ציבור אמרן. ואפילו דמוטבטח לו שלא יתבלבל [ה"ע - יחיד שהגיע ל"לך נאה להודות" יענה אמרן על הברכה ועל הפסוקים]

[טז] כשעולים לדוכן יהיה פניהם כלפי ההיכל, ובעוד פניהם כלפי היכל מתחילים לברך אשר קדשנו בקדושתו וכו', מחזירים פניהם כלפי העם ומסיימים באהבה, שסיום הברכה יהיה כלפי העם, וכשמתחיל שליח ציבור שים שלום מחזירים פניהם כלפי ההיכל, ולא קודם, ואז אומרים ריבון העולמים ששני מה שגזרת עלינו עשה אתה מה שהבטחתנו השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך ישראל ואין שימין הפסוק הזה, ויאריכו בתפלה זו עד שסיים השליח ציבור שים שלום כדי שיענו הציבור אמרן על שניהם, ובר"ה ויום הכיפורים שמאריכין לא יתחילו לומר ריבון עד לבסוף כדי שסיימו עם הקהל בידך, ואין הכהנים רשאים להחזיר פניהם עד שיתחיל שליח ציבור שים שלום, ואין רשאים לכוף אצבעותיהם עד שיחזרו פניהם ואין רשאים לעקור שם עד שיענו הציבור אמרן אחר ברכת שים שלום, וכשמחזירין פניהם בין בתחלה בין בסוף לא יחזרו אלא דרך ימין

[יז] אין קורא השליח ציבור כהנים אלא עד שיכלה אמרן של ברכת נאה להודות מפי הציבור, ואין הכהנים רשאים להתחיל ברכת אשר קדשנו עד שיכלה דבור קריאת כהנים מפי הקורא, ואין רשאים להתחיל יברכך עד שיכלה אמרן מפי כל הציבור אחר באהבה, ואין רשאים להתחיל בשום תיבה מן ברכת כהנים עד שתכלה התיבה מפי המקרא, ואין הציבור עונים אמרן עד שתכלה הברכה מפי הכהנים:

[יח] נכון להשתדל שלא יהיה כהן שליח ציבור בשחרית ומוסף, ואם השליח ציבור כהן אם יש כהנים אחרים לא ישא כפיו, ואם אין כהן אלא הוא ומוטבטח שיחזור לתפלתו בלא טירוף הדעת הרי זה נושא כפיו, כיצד יעשה יעקור רגליו בעבודה, ויאמר עד ולך נאה להודות ויעלה לדוכן ויברך ברכת כהנים [ה"ע - אם חושש שמא יתבלבל יברך בתיבה], ואם הציבור כולם לפניו יברך אותם במקומו ויקרא לו אחר את ברכת כהנים, ואחר כך יסיים שים שלום, וכל היכא שיש כהנים אחרים דאמרונן שהשליח ציבור לא ישא כפיו צריך שיהיה עומד במקומו ושותק, ואדם אחר יעמוד אצלו ויקרא את הכהנים, והשליח ציבור שותק עד התחלת שים שלום:

[יט] בשעה שהכוהנים מברכים את העם יהיו פני העם כנגד הכהנים ולא יביטו בכוהנים ולא בשום דבר אחר, והיה עיניהם סגורות ולא יסוחו דעתם במה דברים אמורים, והיה כמו שעומדים בתפלה, ויתכוננו לברכה, ועם שאחורי הכהנים אינם בכלל הברכה, וכן העומדים בצדדים כל שאין עומדים באויר אשר מפניהם ואילך אינם בכלל הברכה, אבל אותם העומדים בצדדים של האויר שלפניהם אינם אלו בכלל הברכה, דלא בעינן לפנייהם ממש כי אם על צד היותר טוב היכא דאפשר, ואם אחד נכנס לבית הכנסת לבקש איזה דבר, או עובר אורח ממקום למקום ומצא הכהנים מברכין ברכת כהנים, יעמוד וישמע ברכת כהנים ולא יצא עד שסיימו ברכת כהנים, ואם הוא כהן וכבר נשא כפיו באותו היום, ובא לבית הכנסת זו ומצא ציבור שלא הגיעו לברכת כהנים, יכול לישא כפיו פעם אחרת:

[כ] כהן שלא התפלל עדיין ומצא ציבור מתפללן אם אין השעה עוברת נושא כפיו ואין התפלה מעכבתו, ואם אמרו לו עלה צריך לעלות אפילו השעה עוברת לו, דנשיאת כפים דאורייתא ותפילה דרבנן:

[כא] כהן הקורא קריאת שמע והרגיש שהשליח ציבור מוכן להגיע לברכת כהנים, ימהר לסיים הקריאת שמע שקרא בה גם בדרך הלכות לעלות כדי שסיים אותה קודם שיתחיל לברך, ואם הרגיש בזה בעודו בברכות קריאת שמע, ימתין שם שבין הפרקים ולא יתחיל בקריאת שמע עד שיברך ברכת כהנים ואם לא הרגיש אלא עד שהתחיל שליח ציבור הרצה והוא כבר התחיל בקריאת שמע, והוא כבד פה שאי אפשר למהר לסיים הקריאת שמע קודם שיברך, יעקור רגליו בעבודה, ויסיים הפרשה שהוא עומד בה ויברך ברכת כהנים בין הפרקים של קריאת שמע, ואחר ברכת כהנים יסיים הקריאת שמע, אבל אם לא עקר בעבודה, אינו עולה לדוכן לברך: [אם הכהן עומד בתפילה לא יעלה [ה"ע אם באמצע תפילה י"ח לא יעלה, אבל אם מתפלל יחד עם השליח ציבור ברצה יעקור רגליו ובסוף מודים יעלה לדוכן ויברך ואחר כך יחזור למקומו]:

[כב] כהן אבן יוצא מבית הכנסת כשקוראים כהנים, ואחר שבעת ימי אבלות ושם כפיו, ויש אומרים דאפילו בתוך שבעה ישא כפיו ועליו תבא ברכת טוב, ומנהג ירושלים ובבל לעשות נשיאת כפים בבית האבל ורק כהנים האבלים לא נושאים כפים, וצריך שיכנסו קודם רצה לחדר אחר שבבית עד מודים, וחסידים בית אל-ל נוהגים לעשות נשיאת כפים בט"ב בשחרית, ובגדל לא נהגו [כג] אין עושין נשיאת כפים במנחה אלא רק בתענית ציבור, ודווקא חצי שעה קודם שקיעת החמה, כמו זמן תפלת געילה של יום הכיפורים מיהו אותם שעושים קודם שיצאו הנזכר אין לפחות בידם שיש להם על מה שישמוכו[ה"ע אם נושאים כפיים מפלג מנחה קטנה יש להם על מי לסמוך אבל לפני כן אסור, בדיעבד אפשר בתוך בין השמשות]:

זוהר הקדוש מתורגם - הבוטח בשם לא יכולים להרע לו כל בני העולם
 דָּבָר אַחַר בְּטַחוֹ בְּה' יְעִי עַד - כָּל יְמֵי הַאָדָם צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּקְדוּשַׁת - בְּרוּךְ - הוּא, [שְׂכַךְ אִמְר דוד, (תהלים כה) אלהי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי לן] וְיָמֵי שְׁשָׁם בּו בְּטַחוֹנוֹ וְתִקְפוֹ בְּרָאוּי, לֹא יִכְלֹי לְהַרְע לּו כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם. [שְׂכַךְ אִמְר דוד, (תהלים כה) אלהי בך בטחתי אל אבושה אל יעלצו אויבי לן] שְׂכַךְ מִי שְׁשָׁם תִּקְפוֹ בְּשָׁם הַקְּדוּשׁ, מִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם. [זוהר וארא]

אמרי חז"ל: ל כתב ספר חסידים סימן נא אסור להנהיג עצמו בדברי חלקות ופיתוי ולא ידבר אחד בפה ואחד בלב אלא תוכו כפיו והענין שבלב הוא הדבר שבפה. ואסור לגנוב דעת הבריות ואפי' דעתו של גוי ואותן שמחפרין את הגוים בשעת שאלת שלומם והגוי סבור שאמר לו טובה חוטאים כי אין לך גניבת דעת גדול מזה אך כל מה שנוכל למעט בשאלת שלום של רשע יש לנו למעט אך מפני דרכי שלום נוכל להקדים שלום לגדולים שבהם ועוד שלא יצטרך לחסול להם שלום כי כן דרך העולם המשיב כופל שלום. תראה אדם חשוב שמתלוצצין עליו ופושט פופש באתה מדה ודע כי התלוצץ על שום אדם חשוב או ראה שמתלוצצין עליו ולא מיחה בידים ונענש מדה כנגד מדה."

